

20. EVANGELIZOVAT: PROČ A JAK?

- Znamená to hlásat Pána Ježíše slovy a činy, to je stát se nástrojem Jeho přítomnosti a činnosti ve světě. Prvotním cílem evangelizace je tudíž pomoci všem setkat se s Kristem ve víře. „Sociální skutečnost a evangelium jsou zkrátka od sebe neoddělitelné. Tam, kde přinášíme lidem pouze poznání, uschopnění, technické schopnosti a nástroje, tam přinášíme velmi málo“ (BENEDIKT XVI., *Homilie během mše svaté na prostranství Neue Messe*, 10. září 2006).
- Toto setkání s Kristem zahrnuje celou osobu (inteligenci, vůli, city, aktivity, plány) a každou osobu: adresátem evangelizace je celé lidstvo.

Proč evangelizovat?

Z těchto dalších doplňujících se důvodů:

- Aby se naplnil Kristův příkaz, který řekl: „Jděte do celého světa a hlásejte evangelium všemu stvoření. Kdo uvěří a bude pokřtěn, bude spasen, ale kdo neuvěří, bude zavržen“ (Mk 16, 15-16). „Jako Otec poslal mne, tak já posílám vás“ (Jan 20, 21; srov. Jan 17,18). Tento příkaz Krista má svůj základ a opodstatnění v jeho nekonečné lásce pro věčnou spásu lidí.
- Abychom následovali příklad apoštolů, kteří „pohnutí Duchem zvali všechny ke změně života, aby se obrátili a byli pokřtěni“ (JAN PAVEL II., okružní list *Redemptoris missio*, 46).
- Abychom splnili právo každé osoby: „Každá osoba má právo slyšet dobrou zprávu Boha, který se zjevuje a dává se v Kristu, aby v plnosti uskutečnila své vlastní povolání“ (JAN PAVEL II., okružní list *Redemptoris missio*, 46). Jedná se o právo svěřené Pánem každé osobě, kvůli kterému každý muž a každá žena mohou opravdu se svatým Pavlem říci: Ježíš Kristus „si mne zamiloval a vydal sebe samého za mne“ (Gal 2,20). Srdce každého člověka touží,

očekává setkání s Kristem. Tomuto právu odpovídá povinnost evangelizovat: „Nemohu se chlubit tím, že kážu evangelium, nemohu jinak, běda mně, kdybych nekázal“ (1 Kor 9,16, srov. Řím 10, 14). „*Caritas Christi urget nos* - Kristova láska nás pudí“ (2 Kor 5, 14) hlásat evangelium všem.

- Abychom sdíleli s ostatními v úctě a dialogu vlastní dobra:

„Přijetí dobré zprávy ve víře pobízí samo o sobě k takovému sdílení. Pravda, která zachraňuje život, zapaluje srdce toho, kdo ji přijímá s láskou k bližnímu, hýbe svobodou, aby znovu darovala to, co bylo zdarma přijato (...) Na těchto dobrech chce církve učinit účastnými všechny, aby měli plnost pravdy a prostředků spásy a „vstoupili do svobody a slávy Božích dětí“ (Řím 8,21) (...) Takové spolusdílení, charakteristika pravého přátelství, je cennou příležitostí pro svědectví a křesťanské hlásání“ (*Poznámka*, 7-8).

- Abychom aktualizovali originální a nezbytnou formu služby osobě:

„Hlásání a svědectví evangelia jsou první službou, kterou křesťané mohou poskytnout každé osobě a celému lidskému rodu, tak jak jsou povoláni, aby sdíleli všem Boží lásku, která se projevila v plnosti v jediném Vykupiteli světa, Ježíši Kristu“ (BENEDIKT XVI., *Promluva k účastníkům mezinárodního setkání u příležitosti 40. výročí koncilního dekretu „Ald gentes“*, 11.března 2006).

- Abychom zvláště osobám pomohli vyjít z různých forem *pouště*, na které žijí: abychom právě pomohli takovým osobám, které se nacházejí na „poušti temnoty Boží prázdnoty duší bez dalšího vědomí důstojnosti a cesty člověka (...), musí se církve ve svém celku a pastýři v ní jako Kristus vydat na cestu, aby

vyvedli lidi mimo poušť na místo života, k přátelství s Božím Synem, směrem k Tomu, který nám dává život, život v plnosti“ (BENEDIKT XVI., *Homilie během mše svaté na počátku pontifikátu* 24. dubna 2005).

Jaké námitky jsou proti evangelizaci?

1. Je evangelizace útokem na lidskou svobodu?

- Je třeba především připomenout, že svoboda osoby:
  - ❖ je v úzkém vztahu s pravdou:
  - svoboda není lhostejnost, ale napětím k pravdě, k dobru (dobré a správné se shodují v jedno. Oddělování svobody od pravdy je jedním z výrazů onoho „relativismu, který tím, že neuznává nic jako definitivní, ponechává posledním měřítkem pouze své vlastní já a jeho chtění a pod zdáním svobody se stává pro každého vězením“. (BENEDIKT XVI., *Promluva k účastníkům církevního setkání římské diecéze „Rodina a křesťanské společenství: formace osoby a předávání víry“*, 2005)
  - popírání toho, že existuje možnost poznání pravdy a nebo toho, že pravda má „výlučný charakter při vycházení z předpokladu, že ona se projevuje stejným způsobem v různých naukách, dokonce navzájem si odporujících mezi sebou“ (JAN PAVEL II., okružní list *Fides et ratio*, 5) působí, že člověk ztrácí to, „co může jedinečným způsobem obejmout jeho inteligenci a fascinovat jeho srdce“ *poznámka*, 4);
  - ❖ potřebuje při hlásání pravdy pomoc druhých:
  - člověk už „od narození je ponořen do různých tradic, ze kterých dostává nejen jazyk a kulturní formaci, ale mnohočetné pravdy, kterým instinktivně věří(...). V životě člověka pravdy, kterým se prostě věří, zůstávají mnohem početnější než ty pravdy, které získává skrze osobní ověření (JAN PAVEL II., okružní list *Fides et ratio*, 31);
  - pravda získaná také tím, že se svěříme těm, kteří mohou garantovat jistotu a autenticitu

pravdy samotné: „Schopnost a volba, kdy svěřujeme sami sebe a vlastní život jiné osobě, vytvářejí určitě antropologicky jeden z nejdůležitějších a nejvýraznějších činů“ (op.cit., 33).

- „Všichni lidé... mají povinnost hledat pravdu, především o Bohu a o jeho církvi, a poznanou pravdu přijmout a zachovávat. Je to povinnost, která vyplývá ze „samé přirozenosti“ lidí“ (*Dignitatis humanae*, 1). Druhý vatikánský koncil poté, co potvrdil povinnost a právo každého člověka hledat pravdu v náboženské oblasti, připojuje: „Pravda pak musí být hledána způsobem odpovídajícím důstojnosti lidské osoby, její společenské přirozenosti, to znamená svobodné hledání s pomocí učitelského úřadu nebo vyučování, s pomocí sdílení nebo dialogu, se kterými s cílem navzájem si pomáhat při hledání pravdy, jedni předkládají druhým pravdu, kterou objevili nebo mají za to, že ji objevili“. V každém případě pravda „se neprosazuje, leda jen silou téže pravdy“ (II. vatikánský koncil, deklarace *Dignitatis humanae (O lidské důstojnosti)*, 3 a 1).
- „Proto čestné vybízení inteligence a svobody určité osoby k setkání s Kristem a jeho evangeliem není nemístné pletení se do jejího života, ale je to legitimní nabídka a služba, která může učinit plodnější vztahy mezi lidmi.(...) Plně přilnutí ke Kristu, který je Pravdou, a vstup do Jeho církve neumenšují, ale pozvedají lidskou svobodu a vztahují ji směrem k jejímu naplnění ve zdarma dané lásce k vrcholu snahy o dobro všech lidí“ (*poznámka*, 5.7).

2. Protože nekřesťan se může spasit, je tedy evangelizace zbytečná?

„I kdyby nekřesťané se mohli spasit prostřednictvím milosti, kterou Bůh dává skrze cesty, které jen Jemu jsou známé“ (*Ad gentes*, 7), církev si nemůže nebýt vědoma skutečnosti, že jim chybí převeliké dobro v tomto světě: poznání pravé tváře Boží a přátelství s Ježíšem Kristem, Bohem

s námi. „...přesto však připadá církvi povinnost a zároveň i svaté právo hlásat evangelium všem lidem“ (*Ad gentes*, 7). Vskutku „není nic krásnějšího, než abychom byli dostiženi a překvapeni evangeliem a Kristem. Není nic krásnějšího než Ho poznat a sdělovat ostatním přátelství s Ním“ (BENEDIKT XVI., *Homilie během mše svaté na počátku pontifikátu*, 24. dubna 2005).

Pro každého člověka je velkým dobrem odhalení základních pravd o Bohu, o sobě samotném a o světě, zatímco žít v temnotě bez pravdy o posledních otázkách je zlo a často u zrodu utrpení a někdy dramatických otroctví. Proto svatý Pavel neváhá popsat obrácení ke křesťanské víře jako osvobození „On nás vysvobodil z moci tmy a přenesl do království svého milovaného Syna. V něm máme vykoupení a odpuštění hříchů“ (Kol 1, 13-14) (*poznámka*, 7).

3. Vyjadřuje evangelizování netoleranci? Je to snad nebezpečí pro mír?

„Kdo takto rozumuje, neví, že plnost daru pravdy, který Bůh činí tím, že se zjevil člověku, respektuje svobodu, kterou On sám stvořil jako nezničitelný rys lidské přirozenosti: svobodu, která není lhostejností, ale napětím k pravdě. Takové respektování je požadavkem té samé katolické víry a lásky Kristovy, konstitutivním prvkem evangelizace a tudíž dobrem, které je třeba podporovat neoddelitelným způsobem od závazku dát poznat a svobodně obejmout plnost spásy, kterou Bůh nabízí člověku v církvi“ (*poznámka*, 10).

Jak se děje evangelizace?

Evangelizace se děje:

- Při respektování svobody: „Církev přísně zakazuje nutit, přivádět nebo přitahovat někoho nevhodnými pletichami k přijetí víry, ale zároveň vyžaduje energicky právo, aby nikdo nespravedlivými sužováními nebyl odveden od víry samotné“ (*Ad gentes*, 13). „Už od samotných počátků církve se Kristovi učedníci snažili o obrácení lidí k vyznání Krista Pána, ale ne skrze násilné jednání, ani ne skrze vyumělkovanosti nehodné evangelia, ale

především skrze sílu Božího Slova“ „Kristus vydal svědectví pravdě, nechtěl ji však násilím vnucovat těm, kteří se proti ní stavěli. Vždyť jeho království se neprosazuje úderem meče, ale uskutečňuje se svědectvím a nasloucháním pravdě a roste s láskou, jíž Kristus povýšený na kříž lidi k sobě přitahuje“ (*Dignitatis humanae*, 11).

- Prostřednictvím soukromého i veřejného kázání evangelia a také skrze uskutečňování děl veřejného významu.
- Prostřednictvím slova a svědectví života, které jdou pospolu. „Aby světlo pravdy zářilo na všechny lidi, je především nutné svědectví svatosti. Jestliže slovo je popřeno chováním, těžko bude přijato. Ale ani nestačí samo svědectví, protože i to nejkrásnější svědectví se ukáže dlouhodobě neplodným, když není osvětleno, zdůvodněno – jak říká sv. Petr: „Buďte vždy připraveni dát odpověď každému, kdo by vás vyslychal o naději, kterou máte“ (1 Pt 3, 15) - a vysvětleno jasným a zřejmým hlásáním Pána Ježíše“ (*Evangelii nuntiandi*, 22).
- S důvěrou v moc Ducha Svatého a samotné hlásání pravdy.
- V darování sebe v mučednictví: „Právě mučednictví dává věrohodnost svědkům, kteří nehledají moc a zisk, ale dávají vlastní život za Krista. Oni ukazují světu bezbrannou a vrchovatou sílu lásky k lidem, která je darována tomu, kdo následuje Krista až k úplnému darování své existence. Tak křesťané od svítání křesťanství až do našich dnů podstupovali pronásledování kvůli evangeliu, jak Ježíš předpověděl: „Jestliže pronásledovali mne, budou pronásledovat i vás“ (Jan 15,20)“ (*poznámka*, 8).

Koho se dotýká evangelizování?

Každého křesťana. „Ježíšova slova: „Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtěte je ve jméno Otce i Syna i Ducha Svatého a učte je, aby zachovávali všechno, jak jsem vám přikázal“ (Mt 28, 19-20), jsou výzvou pro všechny v církvi, u každého podle jeho vlastního povolání (...). Kdo

hlásá evangelium, účastní se na lásce Krista, který nás miloval a dal sebe samého za nás (srov. Ef 5,2) a je jeho vyslancem a snažně žádá v Kristově jménu: Nechte se smířit s Bohem! (srov. 2 Kor 5,20). Láska je vyjádřením oné vděčnosti, která vyvěrá z lidského srdce, když se otevírá lásce darované Ježíšem Kristem“ (*poznámka*, 10-11) .

Jakým způsobem evangelizace obohacuje samotnou církev?

- Hlásáním Ježíše Krista každé osobě postavené do vlastního společensko-kulturního kontextu církev:
  - přijímá v Kristu nesčetná bohatství lidí všech dob a míst lidských dějin (srov. JAN PAVEL II., okružní list *Slavorum apostoli*, 18);
  - obohacuje se výrazy a hodnotami v různých sektorech křesťanského života;
  - poznává a ještě lépe vyjadřuje tajemství Krista, zatímco dostává podnět ke stálé obnově (JAN PAVEL II., okružní list *Redemptoris missio*, 52)
  - objevuje a vyjadřuje lépe možnosti evangelia, které dříve byly málo známé a vyjadřované; takovým způsobem tradice pocházející od apoštolů dělá pokroky v církvi za pomoci Ducha Svatého (II.VATIKÁNSKÝ KONCIL, dogmatická konstituce *Dei Verbum*, 8).
  - „Pokračuje tak v dějinách v jednotě té samé a jediné víry událost Letnic, která se obohacuje skrze rozmanitost jazyků a kultur“ (*poznámka*, 6).
  - „Začlenění nových členů do církve není rozšířením nějaké mocenské skupiny, ale je

vstupem do sítě přátelství s Kristem, který spojuje nebe a zemi, kontinenty a různé epochy“ (*poznámka*, 9).

Má být evangelizace obrácená také ke křesťanům nekatolíkům ?

- Taková evangelizace, která je nazvána ekumenismus, ze strany každého katolického křesťana obnáší:
  - opravdovou úctu ve vztahu k odloučenému bratru, zvláště vůči jeho svobodě, jeho tradici a jeho duchovnímu bohatství;
  - modlitbu, pokání, studium;
  - svědectví a ohlašování vlastní víry;
  - upřímného ducha spolupráce na technickém a společenském poli, jako i na poli náboženském a kulturním;
  - uctivý dialog lásky a pravdy: dialog, který není pouze výměnou myšlenek a darů, aby se jim mohla nabídnout plnost prostředků a spásy“ (*poznámka*,12). Tudíž ekumenismus pravdy a lásky: ty dvě jsou intimně spojené (viz také v tomto ohledu jiný list: Ekumenismus).
  - „Musí být poznamenáno, že jestliže nekatolický křesťan z důvodů svědomí a v přesvědčení o katolické pravdě, požaduje vstup do plného společenství katolické církve, tak je to respektováno jako dílo Ducha Svatého, jako vyjádření svobody svědomí a náboženství. V tomto případě se nejedná o proselytismus v negativním smyslu tohoto termínu“ (*poznámka*, 12).

NB: Pro prohloubení tématu čtěte následující dokumenty:

- II. Vatikánský koncil, dogmatická konstituce *Dei Verbum*; deklarace *Dignitatis humanae*; dekret *Ad gentes*; apoštolská konstituce *Gaudium et spes*; dekret *Unitatis redintegratio*;
- PAVEL VI., apoštolská exhortace *Evangelii nuntiandi* (8. prosince 1975);
- JAN PAVEL II., okružní list *Slavorum apostoli* (2. června 1985); okružní list *Redemptoris missio* (7. prosince 1990); okružní list *Ut unum sint* (25. května 1995);
- BENEDIKT XVI., *Homilie během mše svaté na počátku pontifikátu* (24. dubna 2005); okružní list *Deus caritas est* (25. prosince 2005);
- Kongregace pro nauku víry (CDF): deklarace *Dominus Iesus* (6. srpna 2000); *Naučná poznámka o některých aspektech evangelizace* (3. prosince 2007) (souhrnná *poznámka*).

Poznámka – Citace z Katechismu katolické církve nebo Kompendia odpovídají v některých případech italskému vydání. Katecheze je zpracována podle předlohy vypracované Mons. Raffaello Martinelli (http://www.sancarlo.pcn.net/argomenti_nuovo/pagina0.html). Katecheze naleznete: <http://spolotcepa.signaly.cz/>